Białostockie Centrum Edukacji

Pracownia Badań, Analiz i Strategii Rozwoju Edukacji

RAPORT

ANKIETA GOTOWOŚCI

NOWE DORADZTWO ZAWODOWE

W SZKOŁACH PONADPODSTAWOWYCH

(ankietę wypełniali dyrektorzy szkół)

(zadanie realizowane w ramach Miejskiego Zespołu Doradztwa Zawodowego)

Opracowanie merytoryczne raportu: Jerzy Mantur

Białystok, maj 2026 r.

WSTĘP

Dynamiczne zmiany na rynku pracy oraz ewolucja systemu edukacji stawiają przed szkołami ponadpodstawowymi nowe wyzwania w obszarze wspierania uczniów w planowaniu ich ścieżek edukacyjno-zawodowych. Niniejszy raport prezentuje wyniki badania „Ankieta gotowości – nowe doradztwo zawodowe", przeprowadzonego w kwietniu 2026 roku wśród białostockich placówek oświatowych. Głównym celem badania była diagnoza aktualnego stanu przygotowania szkół do wdrażania nowoczesnych standardów doradztwa zawodowego oraz identyfikacja kluczowych potrzeb i barier, z jakimi mierzą się dyrektorzy oraz kadra pedagogiczna. W procesie zbierania danych wzięło udział 25 szkół ponadpodstawowych z terenu Białegostoku, co pozwoliło na uzyskanie reprezentatywnego obrazu lokalnej specyfiki i stopnia zaangażowania placówek w rozwój kompetencji przyszłości swoich wychowanków. Analiza zgromadzonych wyników stanowi fundament do wypracowania rekomendacji, które pomogą jeszcze skuteczniej łączyć świat nauki z realiami współczesnej gospodarki.

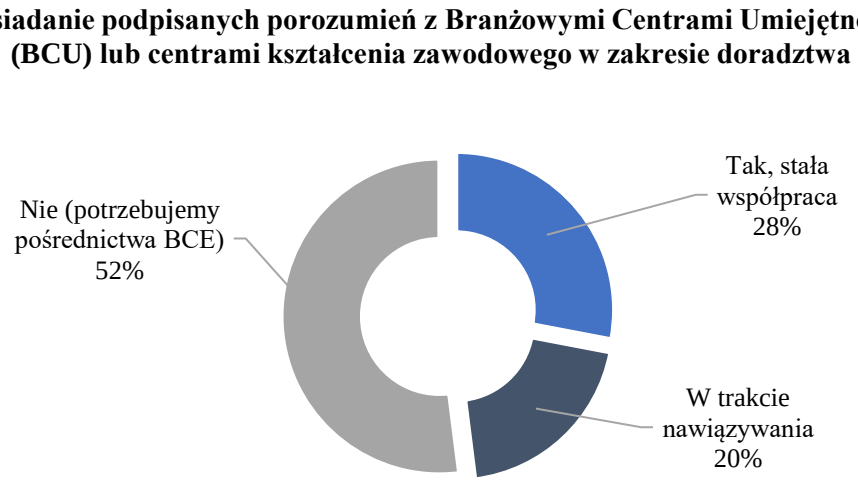
WYNKI BADANIA – OPIS

I. Współpraca z rynkiem pracy i BCU (Kluczowy wymóg 2026)

W obliczu nowych regulacji wprowadzonych w 2026 roku, integracja szkół z otoczeniem gospodarczym oraz Branżowymi Centrami Umiejętności stała się jednym z priorytetowych elementów doradztwa zawodowego. Wyniki ankiety wskazują jednak na istotną lukę w tym obszarze, która wymaga pilnych działań wspierających. Z analizy danych wynika, że większość placówek (52%) nie sformalizowała jeszcze współpracy z BCU ani centrami kształcenia zawodowego w zakresie doradztwa. Dyrektorzy tych szkół jasno sygnalizują potrzebę systemowej pomocy w nawiązywaniu kontaktów oraz wypracowaniu wzorców porozumień. Niespełna jedna trzecia szkół (28%) deklaruje prowadzenie stałej, aktywnej współpracy, co pozwala im na efektywniejsze dostosowanie oferty doradczej do realiów rynkowych. Pozostałe 20% placówek znajduje się obecnie na etapie procesowania umów i nawiązywania pierwszych relacji, co świadczy o rosnącej świadomości znaczenia tych partnerstw. Powyższe dane dowodzą, że choć proces budowania pomostu między edukacją a rynkiem pracy został zainicjowany, ponad połowa białostockich szkół ponadpodstawowych

wciąż stoi przed wyzwaniem pełnego wdrożenia kluczowego wymogu dotyczącego współpracy z BCU.

Wykres 1. Posiadanie podpisanych porozumień z Branżowymi Centrami Umiejętności (BCU) lub centrami kształcenia zawodowego w zakresie doradztwa

Dane zebrane w kwietniu 2026 roku ujawniają głęboką dysproporcję w poziomie integracji szkół z Branżowymi Centrami Umiejętności (BCU) oraz szeroko pojętym rynkiem pracy. Typ placówki okazuje się kluczowym czynnikiem determinującym stopień sformalizowania tej współpracy:

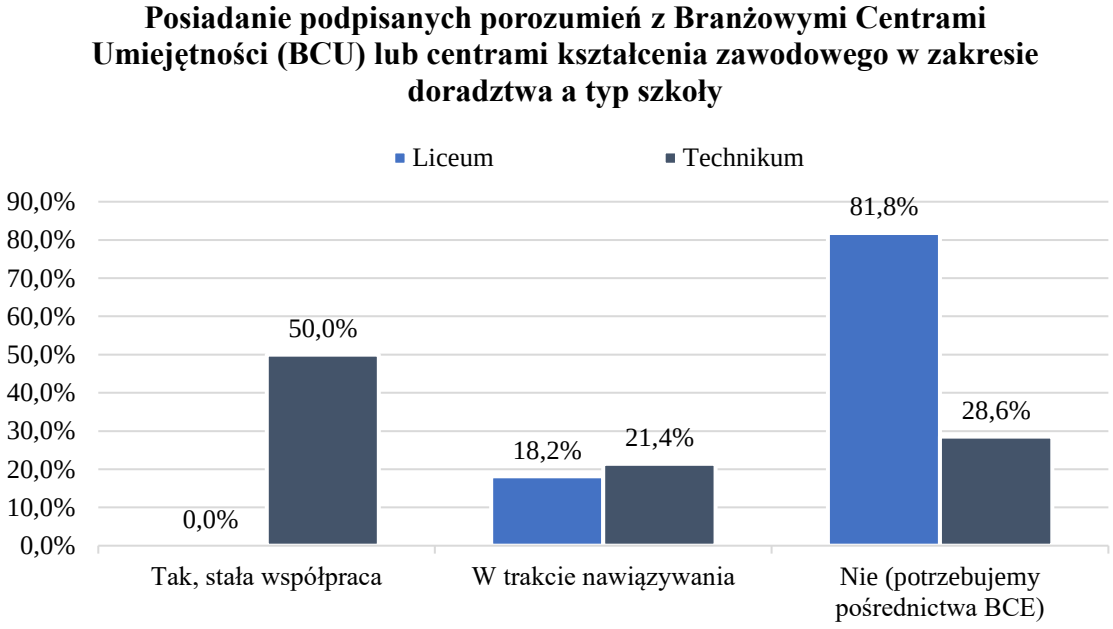
1. Dominacja techników w budowaniu relacji zawodowych. Technika wykazują znacznie wyższą gotowość i skuteczność w realizacji nowych wymogów doradztwa zawodowego - wysoki wskaźnik stałej współpracy. Co drugie technikum (50,0%) posiada już podpisane i funkcjonujące porozumienia z BCU. Wynika to z profilu tych szkół, które z założenia są silniej zorientowane na konkretne branże i kształcenie praktyczne. Niższy poziom izolacji: odsetek techników deklarujących całkowity brak współpracy wynosi zaledwie 28,6%, co jest wynikiem niemal trzykrotnie niższym niż w przypadku liceów.

2. Niski stopień integracji liceów z rynkiem pracy. Sytuacja w liceach przedstawia zgoła odmienny obraz, wskazując na wyzwania adaptacyjne w obliczu wymogów 2026 roku - brak stałej współpracy. W badanej grupie żadne liceum (0,0%) nie zadeklarowało posiadania stałych porozumień z BCU. Sugeruje to, że licea wciąż postrzegają swoją rolę głównie przez pryzmat przygotowania akademickiego, dystansując się od praktycznych centrów umiejętności branżowych. Dominująca bierność, aż 81,8% liceów pozostaje poza systemem współpracy z BCU i rynkiem pracy w zakresie doradztwa. Jest to krytyczny obszar wymagający

interwencji, gdyż uczniowie liceów, mimo profilu ogólnokształcącego, również potrzebują wsparcia w orientacji na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy.

Wnioski i implikacje: Analiza potwierdza, że technika pełnią rolę lidera w procesie łączenia edukacji z realiami gospodarczymi, naturalnie adaptując się do nowych standardów. Z kolei licea ogólnokształcące wykazują znaczną lukę systemową. Brak powiązań liceów z BCU może w przyszłości skutkować mniejszą elastycznością zawodową ich absolwentów, którzy decydują się na rezygnację z dalszego kształcenia akademickiego lub poszukują alternatywnych ścieżek rozwoju. Konieczne jest wypracowanie dedykowanego modelu współpracy z BCU dla liceów, który uwzględniałby ich specyfikę, nie ograniczając się jedynie do rzemiosła czy technologii, ale promując kompetencje przekrojowe.

Wykres 2. Posiadanie podpisanych porozumień z Branżowymi Centrami Umiejętności (BCU) lub centrami kształcenia zawodowego w zakresie doradztwa a typ szkoły

Kolejnym kluczowym wskaźnikiem gotowości szkół do wdrażania nowoczesnego doradztwa zawodowego jest stopień przeniesienia procesu orientacji zawodowej bezpośrednio do środowiska pracy. Wyniki badania pokazują, że praktyczny wymiar doradztwa wciąż stanowi dla większości białostockich placówek istotną barierę operacyjną. Zgromadzone dane wskazują na następujący podział:

- Liderzy praktycznego doradztwa (40%): Mniej niż połowa badanych szkół posiada wypracowaną bazę partnerów rynkowych i aktywnie realizuje działania bezpośrednio

u pracodawców (np. wizyty studyjne, shadowing, warsztaty branżowe). Grupa ta posiada stabilne fundamenty do realizacji założeń reformy 2026.

- Bariery logistyczne (20%): Co piąta szkoła, mimo chęci podejmowania takich inicjatyw, wskazuje na trudności organizacyjne. Wyzwania te obejmują zazwyczaj kwestie transportu grup uczniowskich, dopasowania grafików zajęć do godzin pracy firm oraz zapewnienia opieki podczas wyjść poza teren placówki.

- Zależność od wsparcia zewnętrznego (40%): Największą grupę, wspólnie z liderami, stanowią placówki, które uznają realizację działań u pracodawców za zadanie zbyt trudne do samodzielnego udźwignięcia. Wskazują one na konieczność wsparcia ze strony instytucji koordynujących, doradców zewnętrznych lub organów prowadzących w zakresie pośrednictwa w kontaktach z biznesem.

Wnioski: Większość szkół (60%) boryka się z brakiem systemowych rozwiązań w obszarze relacji z pracodawcami. O ile technika często posiadają już ~~-~~ naturalne kanały kontaktu przez kształcenie zawodowe, o tyle dla ogółu szkół ponadpodstawowych realizacja zajęć w realnym środowisku pracy pozostaje wyzwaniem, które wymaga centralizacji bazy kontaktów oraz uproszczenia procedur logistyczno-prawnych związanych z organizacją zajęć terenowych.

Wykres 3. Ocena trudności wdrożenia obowiązku realizacji części zajęć doradczych bezpośrednio u pracodawców

Pogłębiona analiza danych pozwala na zidentyfikowanie „punktu ciężkości" problemów z realizacją doradztwa zawodowego u pracodawców. Wyniki pokazują, że bariera wejścia na rynek pracy jest dla liceów znacznie wyższa niż dla techników.

1. Technika - gotowość operacyjna i zasoby.

Większość techników (64,3%) posiada już wypracowaną bazę partnerów i aktywnie realizuje działania w środowisku pracy.

Wniosek: Wynik ten jest ściśle powiązany z obowiązkiem realizacji praktyk zawodowych. Technika dysponują „naturalną" siecią kontaktów biznesowych, którą z powodzeniem adaptują na potrzeby doradztwa zawodowego. Dla tych placówek nowe wymogi są kontynuacją dotychczasowych działań, a nie rewolucją organizacyjną.

2. Licea - wysoka zależność od wsparcia zewnętrznego.

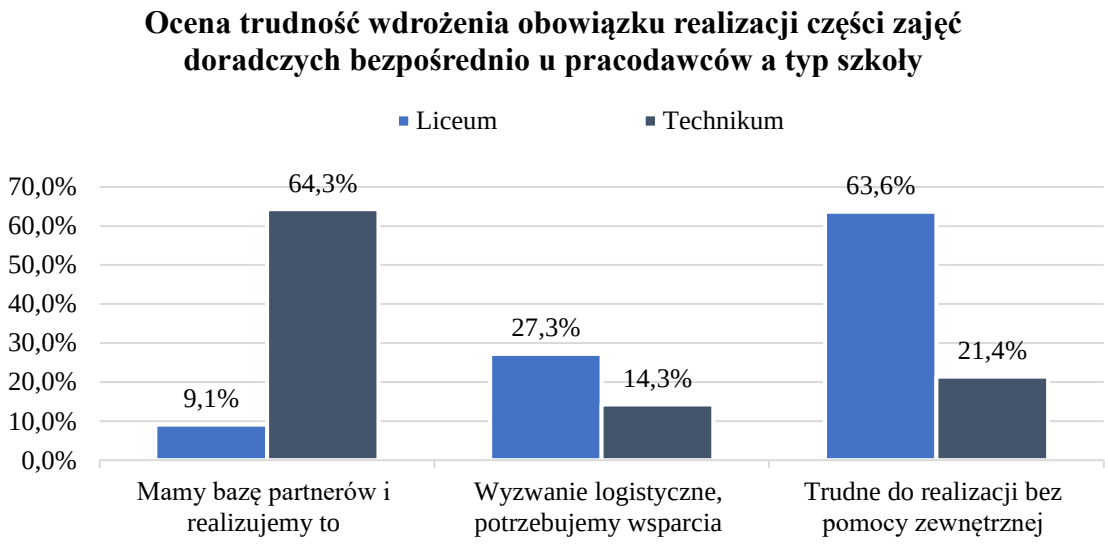
Sytuacja w liceach ogólnokształcących jest niemal lustrzanym odbiciem sytuacji w technikach i wskazuje na dużą bezradność systemową = brak samodzielności. Aż 63,6% liceów deklaruje, że realizacja działań u pracodawców jest dla nich zbyt trudna bez pomocy z zewnątrz.

Wniosek: Licea działają w izolacji od lokalnego rynku pracy. Brak profilu zawodowego sprawia, że dyrektorzy i doradcy w tych szkołach nie posiadają narzędzi ani relacji, które pozwoliłyby im na swobodne organizowanie wizyt studyjnych czy spotkań z praktykami biznesu.

Kluczowa konkluzja: Istnieje pilna potrzeba stworzenia miejskiego pomostu relacyjnego dla liceów ogólnokształcących. Podczas gdy technika radzą sobie doskonale, wykorzystując dotychczasowe zasoby, licea wymagają gotowych „pakietów współpracy" z firmami, które

umożliwiłyby ich uczniom kontakt z praktykami, bez konieczności samodzielnego budowania bazy partnerów od podstaw.

Wykres 4. Ocena trudności wdrożenia obowiązku realizacji części zajęć doradczych bezpośrednio u pracodawców a typ szkoły

II. Narzędzia diagnostyczne i monitoring

Wprowadzenie ujednoliconego Cyfrowego Portfolio Respondenta to jeden z najbardziej innowacyjnych, a zarazem wymagających technicznie elementów nowego systemu doradztwa zawodowego. Wyniki ankiety wskazują na bardzo niski poziom przygotowania placówek do wdrożenia tego standardu, co może stanowić główne wąskie gardło reformy w 2026 roku. Szczegółowy rozkład odpowiedzi prezentuje się następująco:

- Pełna gotowość (20%): Zaledwie co piąta szkoła w Białymstoku deklaruje, że jest przygotowana do wdrożenia CPR. Są to prawdopodobnie placówki o wysokim stopniu cyfryzacji, które już wcześniej korzystały z autorskich lub komercyjnych e-teczek kariery **ucznia**.

- Luka kompetencyjna (36%): Ponad jedna trzecia szkół posiada ogólną wiedzę o narzędziu, jednak wskazuje na niezbędną potrzebę przeszkolenia kadry. Problem ten dotyczy nie tylko samej obsługi technicznej systemu, ale również metodyki pracy z cyfrowym portfolio jako narzędziem diagnostycznym.

- Brak standardów i informacji (44%): Największa grupa respondentów przyznaje, że nie posiada żadnych informacji o standardach technicznych CPR. Sugeruje to poważny

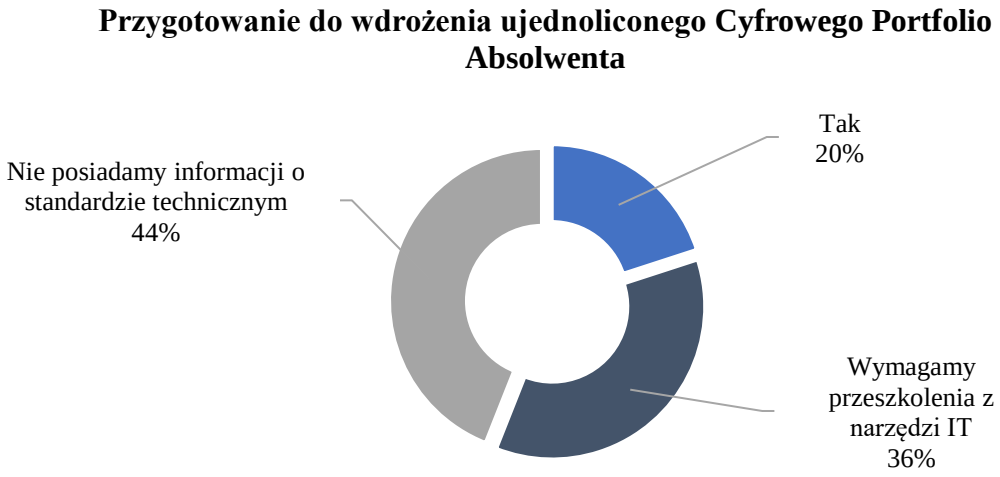
deficyt komunikacyjny na linii resort/organ prowadzący – szkoła, co uniemożliwia dyrektorom zaplanowanie niezbędnych inwestycji w sprzęt czy oprogramowanie.

Wnioski: Obecnie aż 80% placówek nie jest w stanie samodzielnie wdrożyć Cyfrowego Portfolio. Dominująca niepewność (44% braku informacji) wskazuje na konieczność przeprowadzenia natychmiastowej akcji informacyjnej oraz cyklu warsztatów technicznych. Bez odgórnego wsparcia i jasnych wytycznych dotyczących interoperacyjności systemów, idea ujednoliconego portfolio pozostanie jedynie teoretycznym założeniem, a szkoły będą kontynuować prowadzenie dokumentacji w sposób rozproszony i niekompatybilny.

Analiza w podziale na typy szkół:

- w technikach gotowość jest nieznacznie wyższa ze względu na lepsze zaplecze informatyczne, jednak bariera braku informacji o standardach pozostaje na podobnym poziomie co w liceach;
- w liceach dominuje obawa przed nowym obowiązkiem administracyjnym, który przy braku wsparcia technicznego może zostać uznany za nadmiarowe obciążenie doradców.

Wykres 5. Przygotowanie do wdrożenia ujednoliconego Cyfrowego Portfolio Absolwenta

Pogłębiona analiza wyników dotyczących Cyfrowego Portfolio Respondenta (CPR) ujawnia istotne różnice w świadomości technologicznej oraz gotowości wdrożeniowej pomiędzy technikami a liceami ogólnokształcącymi, mianowicie:

Dysproporcja w gotowości technologicznej:

- technika wykazują wyższy poziom przygotowania do implementacji nowych narzędzi cyfrowych. Blisko co trzecie technikum (28,6%) deklaruje pełną gotowość do

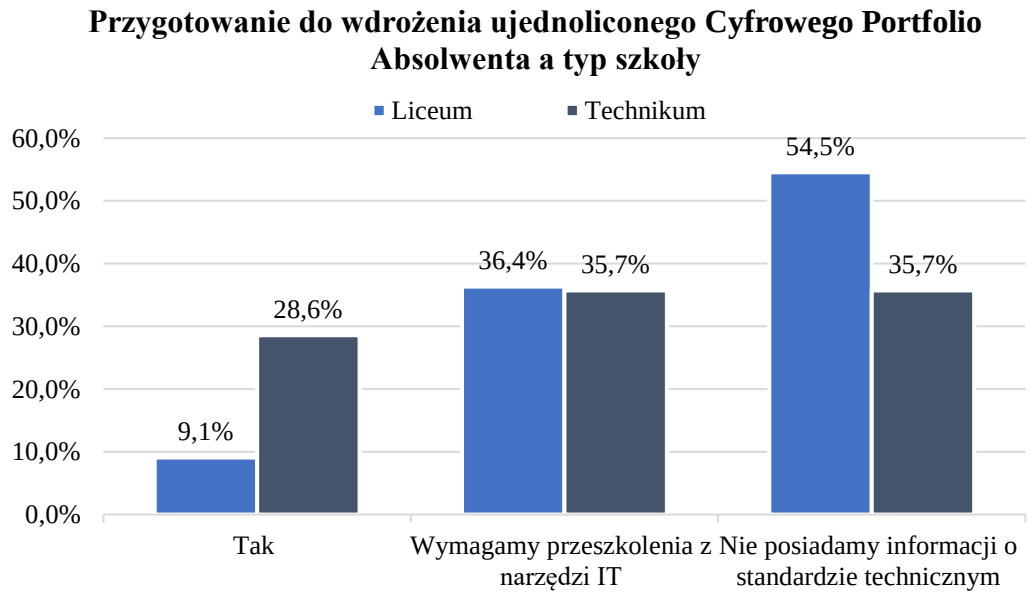
wdrożenia CPR. Jest to wynik o blisko 9 punktów procentowych wyższy od średniej ogólnej, co wynika z lepszego zaplecza IT oraz większego doświadczenia w pracy z systemami ewidencji kompetencji zawodowych;

- w liceach ogólnokształcących problemem nie jest tylko brak narzędzi, ale przede wszystkim brak wiedzy (licealny deficyt informacji). Ponad połowa dyrektorów liceów (54,5%) przyznaje, że nie posiada żadnych informacji o standardach technicznych nowego systemu. Taki stan rzeczy rodzi ryzyko wykluczenia cyfrowego tych placówek w procesie reformy.

Wspólny mianownik zachodzi potrzeba wsparcia merytorycznego niezależnie od typu szkoły, wskaźnik zapotrzebowania na szkolenia jest niemal identyczny (technika 35,7%, licea 36,4%).

Wniosek: bariera mentalna i metodyczna jest wspólna dla całego białostockiego systemu oświaty. Nawet szkoły lepiej wyposażone technicznie (technika) obawiają się braku umiejętności praktycznego wykorzystania CPR w procesie doradczym.

Wykres 6. Przygotowanie do wdrożenia ujednoliconego Cyfrowego Portfolio Absolwenta a typ szkoły

Kluczowym elementem skutecznego doradztwa jest rzetelna diagnoza potencjału ucznia. Wyniki badania wskazują na dużą ostrożność szkół w doborze metod badawczych oraz na wyraźny podział między placówkami stawiającymi na sprawdzone rozwiązania a tymi, które

wykazują deficyty w tym obszarze. Struktura wykorzystywanych narzędzi prezentuje się następująco:

- dominacja testów standaryzowanych (60%): Większość szkół opiera swoją pracę na gotowych, certyfikowanych narzędziach diagnostycznych. Wykorzystanie testów o sprawdzonej rzetelności i trafności gwarantuje obiektywizm wyników, co jest szczególnie istotne w kontekście przygotowania uczniów do wyboru dalszej ścieżki kształcenia;

- luka diagnostyczna (32%): Niepokojąco wysoki odsetek placówek (blisko co trzecia szkoła) deklaruje, że nie korzysta z żadnych systemowych narzędzi diagnostycznych. Oznacza to, że proces doradczy w tych miejscach może opierać się na metodach intuicyjnych lub wyłącznie na rozmowie, co w świetle nowych wymogów 2026 roku może być niewystarczające do rzetelnego wypełnienia Cyfrowego Portfolio Respondenta;

- indywidualne podejście i narzędzia autorskie (8%): Marginalna część szkół decyduje się na tworzenie własnych arkuszy diagnostycznych. Może to świadczyć o wysokim stopniu specjalizacji kadry w tych placówkach, jednak w skali całego miasta jest to rozwiązanie niszowe.

Wnioski: Wysoki odsetek szkół niekorzystających z systemowych narzędzi diagnostycznych (32%) sugeruje potrzebę stworzenia wspólnej dla miasta „bazy narzędziowej". Ujednolicenie

metod diagnozy pozwoliłoby na zachowanie porównywalności wyników między szkołami oraz ułatwiłoby doradcom przejście na cyfrowe systemy raportowania osiągnięć uczniów.

Wykres 7. Narzędzia diagnozy predyspozycji wykorzystywane w placówce

Szczegółowe zestawienie danych pokazuje, że technika stawiają na sprawdzone, systemowe rozwiązania, podczas gdy licea charakteryzują się większym rozproszeniem metodologicznym oraz wyższym odsetkiem placówek niekorzystających z profesjonalnego wsparcia diagnostycznego, mianowicie:

1. Technika - Standard i profesjonalizacja

Szkoły o profilu zawodowym wykazują najwyższy stopień profesjonalizacji narzędziowej:

- wysokie wykorzystanie testów (71,4%): Przeważająca większość techników opiera proces doradczy na standaryzowanych narzędziach. Pozwala to na precyzyjne dopasowanie profilu ucznia do konkretnych wymogów branżowych i standardów kwalifikacji zawodowych.
- brak eksperymentów: W technikach w ogóle nie odnotowano stosowania narzędzi autorskich, co świadczy o pełnym zaufaniu do certyfikowanych metod badawczych.

2. Licea - Między brakiem narzędzi a autorską inicjatywą.

W liceach ogólnokształcących obraz diagnostyki jest znacznie bardziej zróżnicowany, ale też obarczony większym ryzykiem luki diagnostycznej:

- deficyt systemowy (36,4%): Ponad jedna trzecia liceów nie korzysta z żadnych systemowych narzędzi diagnostycznych. Jest to wynik wyższy niż w technikach, co może utrudniać rzetelne wsparcie uczniów w wyborze kierunków studiów czy zawodów przyszłości.

- kreatywność metodyczna (18,2%): Co ciekawe, licea są jedynymi placówkami, w których pojawiają się autorskie arkusze diagnostyczne. Może to wynikać z próby dopasowania narzędzi do specyficznych potrzeb uczniów planujących karierę akademicką, dla których standardowe testy zawodowe bywają zbyt wąskie.

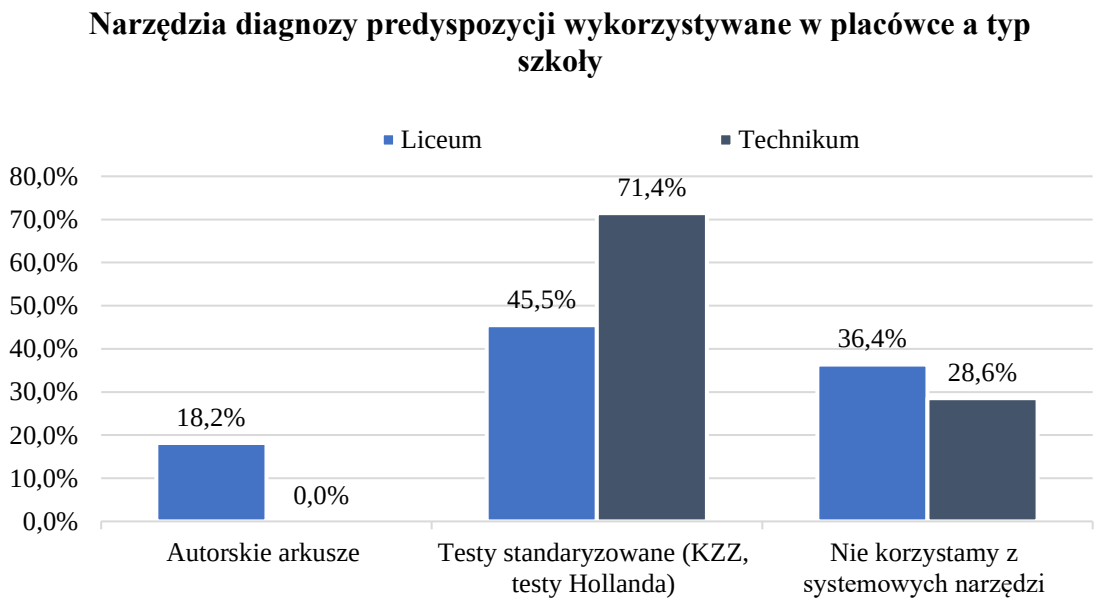
Podsumowanie porównawcze

Tabela 1. Narzędzia diagnozy predyspozycji wykorzystywane w placówce a typ szkoły

Narzędzie diagnozy	Technika	Licea Ogólnokształcące
Testy standaryzowane	71,4% (wysoka przewaga)	~50%
Brak narzędzi systemowych	28,6%	36,4%
Narzędzia autorskie	0,0%	18,2%

Wnioski: Istnieje wyraźna potrzeba wyrównania szans w dostępie do profesjonalnej diagnostyki, szczególnie w liceach ogólnokształcących. Podczas gdy technika sprawnie operują standardem, licea wymagają wsparcia w doborze narzędzi, które nie będą ograniczać się tylko do zawodów rzemieślniczych, ale obejmą szerokie spektrum kompetencji miękkich i predyspozycji do pracy umysłowej.

Wykres 8. Narzędzia diagnozy predyspozycji wykorzystywane w placówce a typ szkoły

III. Relacja z rodzicami i wsparcie indywidualne

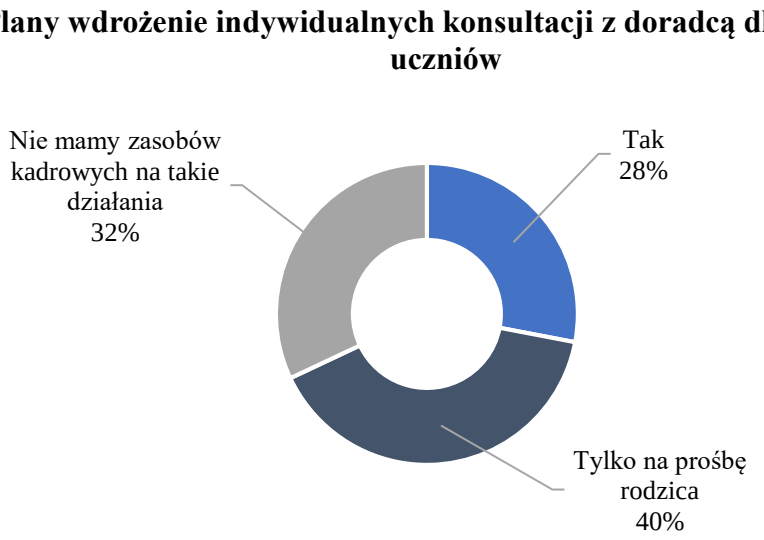
Zgodnie z nowymi standardami na rok 2026, rola rodziców jako osób wspierających decyzje edukacyjne uczniów została mocno wyeksponowana. Jednak wyniki badania wskazują, że pełne wdrożenie systematycznego wsparcia dla rodziców napotyka na poważne bariery organizacyjne i kadrowe. Struktura planowanych działań w tym obszarze przedstawia się następująco:

- podejście proaktywne (28%): Jedynie niespełna jedna trzecia szkół planuje systemowe wdrożenie indywidualnych konsultacji dla rodziców. Placówki te traktują opiekunów jako równorzędnych partnerów w procesie planowania kariery ucznia.
- podejście reaktywne (40%): Najliczniejsza grupa szkół deklaruje gotowość do rozmów, ale wyłącznie z inicjatywy rodzica. Oznacza to brak stałego harmonogramu wsparcia i uzależnienie intensywności doradztwa od stopnia zaangażowania samej rodziny.
- deficyt zasobów (32%): Co trzecia szkoła wprost wskazuje, że nie jest w stanie zapewnić takich konsultacji ze względu na braki kadrowe. Ograniczona liczba godzin doradców zawodowych jest w tych placówkach w całości absorbowana przez pracę z uczniami i obowiązki administracyjne.

Wnioski: Współpraca z rodzicami jest obecnie najsłabszym ogniwem systemu doradztwa w białostockich szkołach. Dominujący model reaktywny (40%) oraz deklarowany brak zasobów (32%) sugerują, że bez zwiększenia pensum doradców lub stworzenia miejskiej oferty

warsztatów dla rodziców, trudno będzie zrealizować postulat ścisłej współpracy na linii szkoła-dom.

Wykres 9. Plany wdrożenia indywidualnych konsultacji z doradcą dla rodziców uczniów

Analiza porównawcza: Angażowanie rodziców w proces doradczy.

Szczegółowe dane pokazują, że bariery kadrowe w sposób szczególny dotykają liceów, podczas gdy technika wykazują większą elastyczność w formule „na życzenie", choć w obu przypadkach model systematyczny jest rzadkością.

1. Licea: Krytyczny deficyt kadrowy. W liceach ogólnokształcących brak możliwości realizacji konsultacji dla rodziców jest zgłaszany najczęściej: Brak zasobów (45,5%): Niemal co drugie liceum nie posiada wystarczającej liczby doradców lub ich wymiar godzinowy jest zbyt mały, by obsłużyć spotkania z rodzicami.

Wniosek: Sugeruje to, że w liceach kadra doradcza jest mocno obciążona pracą dydaktyczną lub administracyjną, co uniemożliwia rozszerzenie opieki na całe środowisko rodzinne ucznia.

2. Technika: Model reaktywny jako standard. Technika częściej deklarują otwartość na współpracę, jednak rzadko wychodzą z nią jako pierwsze: Konsultacje na prośbę (50,0%).

Połowa techników opiera relację z rodzicami na ich własnej inicjatywie. Jest to model bezpieczny organizacyjnie, ale mało efektywny w przypadku rodziców mniej zaangażowanych.

Wniosek: Choć technika dysponują lepszymi zasobami do kontaktu z rynkiem pracy, w relacjach z rodzicami wciąż dominują doraźne działania nad systemowym wsparciem.

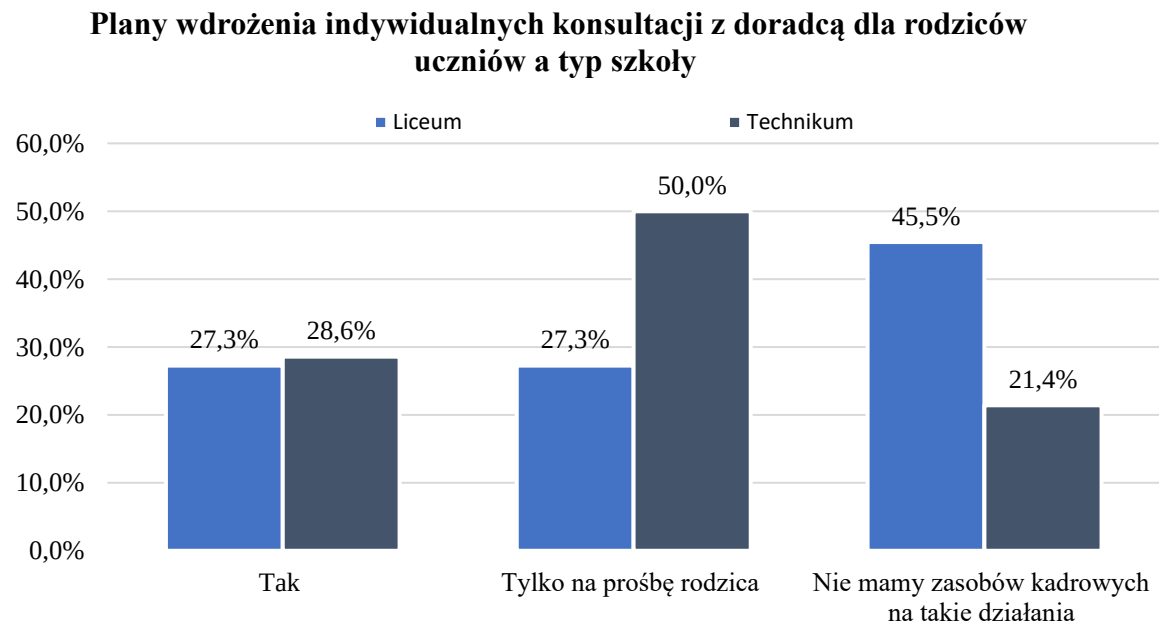
Podsumowanie porównawcze

Tabela 2. Plany wdrożenia indywidualnych konsultacji z doradcą dla rodziców uczniów a typ szkoły

Model współpracy z rodzicem	Technika	Licea Ogólnokształcące
Brak zasobów kadrowych	Niższy (~21%)	45,5% (kluczowy problem)
Konsultacje na prośbę	50,0%	~27%
Wdrożenie systemowe	Niskie	Niskie

Kluczowa konkluzja: Dysproporcja kadrowa między technikami a liceami jest wyraźna. Licea potrzebują wzmocnienia etatowego doradców, aby móc w ogóle myśleć o realizacji nowych wytycznych dotyczących współpracy z rodzicami. Z kolei dla techników wyzwaniem jest przejście z modelu reaktywnego („na prośbę") na model aktywnego włączania rodziców w planowanie ścieżki zawodowej uczniów.

Wykres 10. Plany wdrożenia indywidualnych konsultacji z doradcą dla rodziców uczniów a typ szkoły

Skuteczność doradztwa zawodowego w dużej mierze zależy od zapewnienia uczniowi poczucia bezpieczeństwa i poufności podczas rozmowy o jego planach oraz obawach. Wyniki badania w tym obszarze wskazują na wyraźny podział wśród białostockich szkół, wynikający

prawdopodobnie z ograniczeń infrastrukturalnych. Rozkład odpowiedzi prezentuje się następująco: Zapewnienie poufności (52%): Nieco ponad połowa placówek dysponuje odpowiednimi warunkami (np. wydzielony gabinet doradcy, pokój rozmów), które pozwalają na prowadzenie indywidualnych sesji doradczych w sposób komfortowy i zgodny ze standardami etyki zawodowej. Przewaga pracy grupowej (48%): Prawie co druga szkoła wskazuje, że doradztwo odbywa się wyłącznie w formie zajęć grupowych. Brak odpowiedniego miejsca do rozmów indywidualnych uniemożliwia pełną personalizację wsparcia i może zniechęcać uczniów do poruszania trudniejszych tematów związanych z ich przyszłością.

Wnioski: Sytuacja, w której blisko połowa szkół nie ma warunków do prowadzenia rozmów indywidualnych, jest alarmująca w kontekście wymogów 2026 roku. Indywidualizacja procesu doradczego jest fundamentem nowej reformy, a jej brak sprowadza doradztwo jedynie do przekazywania ogólnych informacji zawodowych na forum klasy.

Rekomendacja: Niezbędny jest audyt przestrzeni szkolnych w celu wygospodarowania choćby niewielkich „stref doradczych", które zagwarantują intymność rozmowy. Bez odpowiedniej infrastruktury, realizacja indywidualnych planów kariery i Cyfrowego Portfolio będzie miała charakter wyłącznie formalny, a nie realnie wspierający ucznia.

Wykres 11. Warunki do poufnych konsultacji indywidualnych

Analiza warunków lokalowych wykazuje największą spójność wyników spośród wszystkich badanych obszarów. Problem braku przestrzeni do pracy indywidualnej dotyka w podobnym

stopniu zarówno licea, jak i technika, co sugeruje, że jest to wyzwanie o charakterze ogólnosystemowym, a nie specyficznym dla danego typu kształcenia.

1. Zbliżony standard infrastrukturalny. Różnice między placówkami są minimalne, co wskazuje na podobne ograniczenia lokalowe białostockich szkół:

- Technika (57,1%): Nieco częściej deklarują posiadanie warunków do poufnych rozmów. Może to wynikać z faktu, że technika często dysponują rozbudowaną bazą warsztatową i administracyjną, w której łatwiej wygospodarować dodatkowe pomieszczenie na gabinet doradcy.

Licea Ogólnokształcące: Choć wskaźnik jest zbliżony, nieco rzadziej zapewniają one intymność spotkań, co przy ich specyfice (duża liczba klas, wysokie obłożenie sal lekcyjnych) czyni z doradztwa proces głównie grupowy.

2. Ryzyko standaryzacji doradztwa. Fakt, że w obu typach szkół blisko połowa doradców musi ograniczać się do zajęć grupowych, ma poważne konsekwencje.

Wniosek: Brak „bezpiecznej przestrzeni" do rozmowy o predyspozycjach, marzeniach czy lękach zawodowych sprawia, że doradztwo traci swój terapeutyczno-wspierający charakter, stając się jedynie kolejną godziną lekcyjną.

Podsumowanie porównawcze

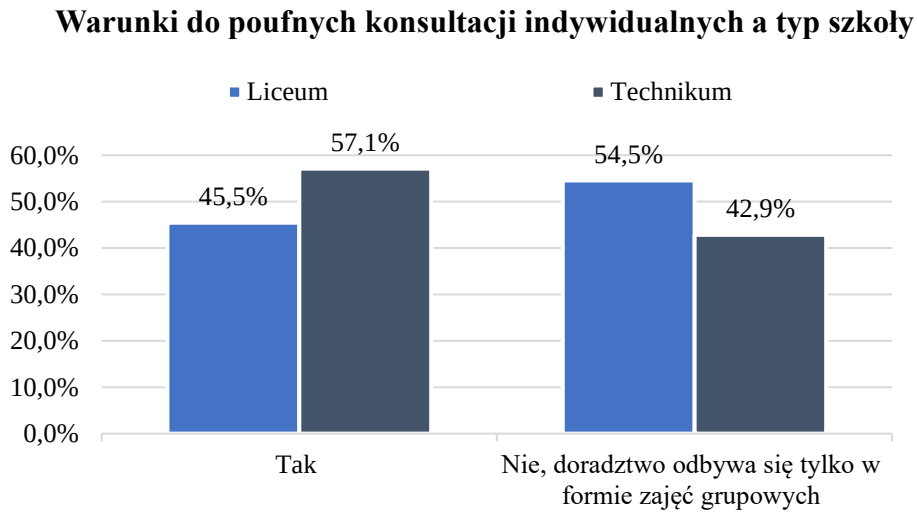
Tabela 3. Warunki do poufnych konsultacji indywidualnych a typ szkoły

Dostępność poufnych konsultacji	Technika	Licea Ogólnokształcące
Tak (zapewniona poufność)	57,1%	~48%
Nie (tylko zajęcia grupowe)	42,9%	~52%

Kluczowa konkluzja: Kwestia infrastruktury jest „wąskim gardłem", które może zablokować efektywność pozostałych działań (takich jak Cyfrowe Portfolio czy testy standaryzowane). Nawet najlepsze narzędzia diagnostyczne wymagają warunków do ich omówienia w cztery

oczy. Wyrównanie standardu lokalowego powinno stać się jednym z priorytetów inwestycyjnych miasta w obszarze edukacji na nadchodzące lata.

Wykres 12. Warunki do poufnych konsultacji indywidualnych a typ szkoły

IV. Potrzeby kadrowe i merytoryczne

Identyfikacja potrzeb dyrektorów i doradców zawodowych pozwala na precyzyjne zaplanowanie działań wspierających ze strony Białostockiego Centrum Edukacji (BCE). Wyniki wskazują, że szkoły poszukują przede wszystkim gotowych rozwiązań systemowych oraz wiedzy o dynamicznie zmieniającej się gospodarce. Główne obszary wsparcia zdefiniowane przez placówki to:

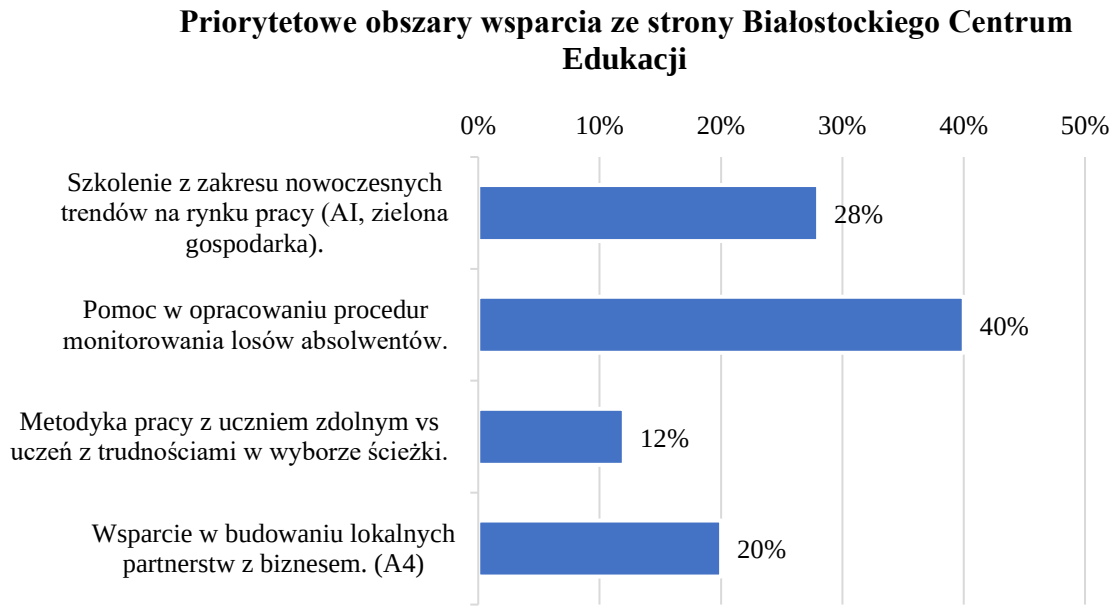
- monitorowanie losów absolwentów (40%): Jest to najwyżej oceniany priorytet. Szkoły mierzą się z trudnościami w pozyskiwaniu danych o dalszej ścieżce edukacyjnej i zawodowej swoich wychowanków. Pomoc w opracowaniu spójnych, zgodnych z RODO procedur monitorowania jest kluczowa dla oceny efektywności kształcenia i doradztwa.
- nowoczesne trendy rynkowe – AI i Zielona Gospodarka (28%): Ponad jedna czwarta szkół dostrzega konieczność aktualizacji wiedzy o transformacji cyfrowej i ekologicznej. Doradcy potrzebują wsparcia, aby rzetelnie przygotować uczniów do zawodów przyszłości, które dopiero powstają w oparciu o sztuczną inteligencję i technologie zrównoważonego rozwoju. Budowanie partnerstw z biznesem (20%): co piąta szkoła oczekuje, że BCE przejmie rolę łącznika lub moderatora relacji z lokalnymi

przedsiębiorcami. Potrzeba ta jest szczególnie silna w liceach, które nie posiadają naturalnych kanałów współpracy z rynkiem pracy.

- metodyka pracy z uczniem (12%): najmniejsza, ale istotna grupa placówek, wskazuje na potrzebę wsparcia w pracy warsztatowej – zarówno z uczniem szczególnie uzdolnionym, jak i tym wykazującym duże trudności w procesie decyzyjnym.

Wnioski: Zestawienie oczekiwań szkół jasno pokazuje, że rola BCE powinna ewoluować w stronę centrum kompetencyjno-koordynacyjnego. Największe zapotrzebowanie dotyczy nie tyle samej dydaktyki, co narzędzi analitycznych (monitoring losów) oraz aktualnej wiedzy eksperckiej (AI, trendy), która wykracza poza standardowe ramy szkolne.

Wykres 13. Priorytetowe obszary wsparcia ze strony Białostockiego Centrum Edukacji

Priorytety wsparcia i oczekiwania wobec BCE.

Analiza potrzeb wskazuje na dwa odmienne modele oczekiwań: technika koncentrują się na aspektach analityczno-systemowych, natomiast licea kładą większy nacisk na aktualizację wiedzy merytorycznej i metodykę pracy, a mianowicie:

1. Technika: Koncentracja na efektywności kształcenia. W technikach dominuje potrzeba usystematyzowania danych o efektach edukacji: monitoring losów absolwentów (50,0%): co drugie technikum uznaje to za priorytet. Wynika to z konieczności weryfikacji, czy profil kształcenia odpowiada potrzebom rynku oraz z wymogów rozliczania jakości kształcenia zawodowego. Wsparcie w partnerstwach (21,4%): Mimo posiadania własnych baz, technika

wciąż poszukują nowych kanałów współpracy biznesowej, co świadczy o ich dużej dynamice w tym obszarze.

2. Licea: Potrzeba aktualizacji wiedzy i wsparcia metodycznego. Licea ogólnokształcące zgłaszają zapotrzebowanie na treści, które pomogą im wyjść poza ramy czysto akademickie: trendy rynkowe AI i zielona gospodarka (36,4%). Licea znacznie silniej niż technika odczuwają potrzebę edukacji o nowoczesnym rynku pracy. Dla doradców w liceach wiedza o AI i transformacji ekologicznej jest kluczem do pokazania uczniom praktycznego zastosowania ich wiedzy ogólnej. Metodyka pracy z uczniem (18,2%): Licea dwukrotnie częściej niż technika wskazują na potrzebę wsparcia w bezpośredniej pracy z uczniem (zdolnym lub z trudnościami). Może to wynikać z większej różnorodności ścieżek decyzyjnych uczniów licealnych.

Podsumowanie porównawcze

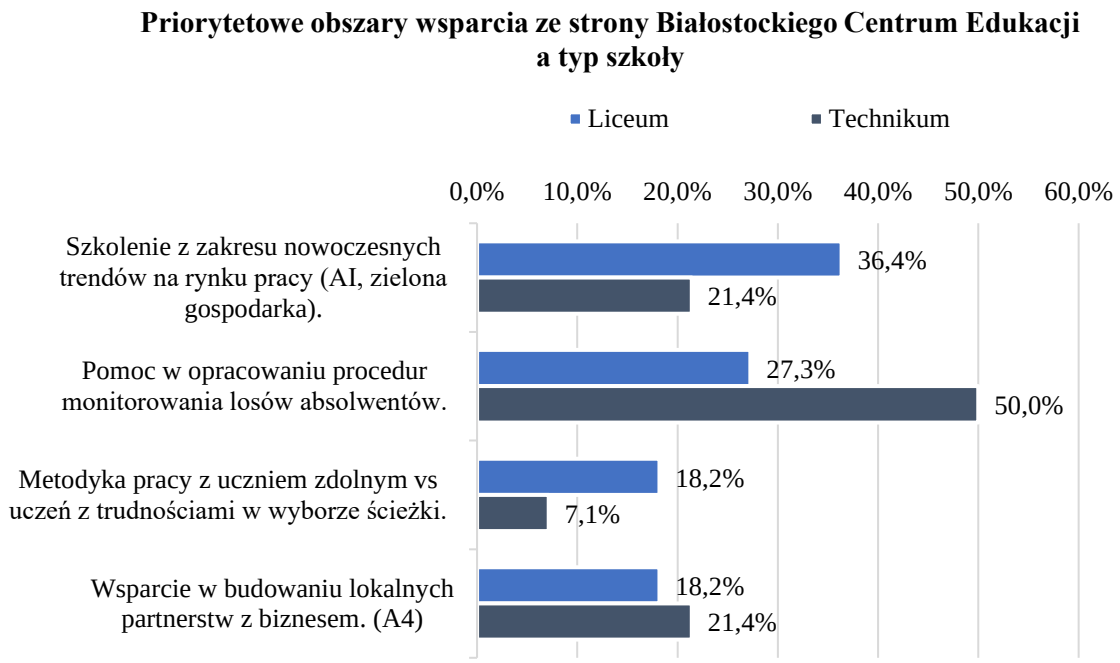
Tabela 4. Priorytetowe obszary wsparcia ze strony Białostockiego Centrum Edukacji a typ szkoły

Obszar wsparcia (BCE)	Technika	Licea Ogólnokształcące
Monitorowanie losów absolwentów	50,0% (Priorytet)	27,3%
Nowoczesne trendy (AI, Zielona Gosp.)	21,4%	36,4% (Priorytet)
Metodyka pracy z uczniem	7,1%	18,2%
Partnerstwa z biznesem	21,4%	18,2%

Wnioski: Zróżnicowanie potrzeb wymaga od Białostockiego Centrum Edukacji wdrożenia dwutorowej strategii wsparcia. Dla techników kluczowe będzie dostarczenie gotowych narzędzi analitycznych i procedur, natomiast dla liceów – organizacja wysokiej jakości szkoleń eksperckich o zawodach przyszłości oraz warsztatów metodycznych. Wspólnym

mianownikiem pozostaje budowanie relacji z biznesem, co potwierdza rolę BCE jako niezbędnego pośrednika na linii edukacja-rynek.

Wykres 14. Priorytetowe obszary wsparcia ze strony Białostockiego Centrum Edukacji a typ szkoły

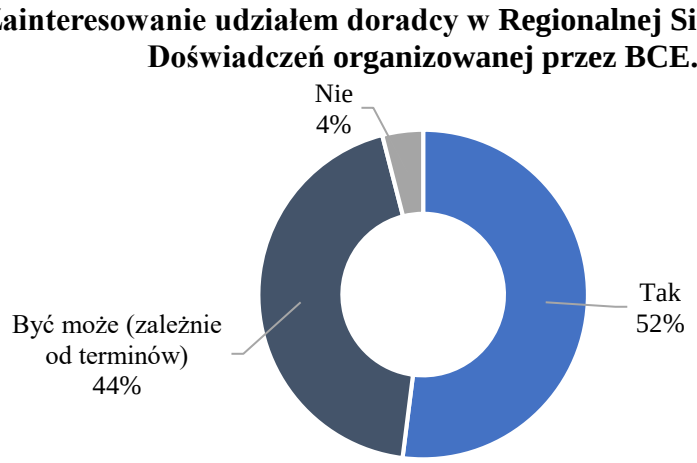
Ostatnim badanym obszarem był poziom otwartości środowiska doradców na sformalizowaną współpracę i wymianę wiedzy w ramach Regionalnej Sieci Wymiany Doświadczeń. Wyniki w tym zakresie są najbardziej optymistycznym sygnałem płynącym z badania, wskazującym na duży potencjał integracyjny białostockiej oświaty. Szczegółowa analiza deklaracji szkół przedstawia się następująco: Pełna deklaracja udziału (52%): ponad połowa badanych placówek wyraża bezpośrednie zainteresowanie wejściem w struktury sieci. Świadczy to o wysokiej świadomości doradców, co do korzyści płynących z benchmarkingu i wspólnego rozwiązywania problemów merytorycznych. Zainteresowanie warunkowe (44%): blisko połowa respondentów postrzega inicjatywę pozytywnie, jednak ich realne zaangażowanie zależy od kwestii organizacyjnych, takich jak terminy spotkań czy obciążenie bieżącymi obowiązkami. Przy odpowiednim zaplanowaniu harmonogramu, grupa ta może zasilić aktywny trzon sieci. Brak zainteresowania (4%): marginalny odsetek odpowiedzi negatywnych potwierdza, że idea współpracy sieciowej jest niemal powszechnie akceptowana i postrzegana jako niezbędny element profesjonalizacji doradztwa zawodowego.

Wnioski: Wysoki poziom otwartości (łącznie 96% wskazań pozytywnych i warunkowych) stanowi silny mandat dla Białostockiego Centrum Edukacji do uruchomienia i koordynowania

Regionalnej Sieci Wymiany Doświadczeń. Tak duża gotowość do współpracy jest kapitałem, który może przyspieszyć wdrażanie standardów Cyfrowego Portfolio czy wspólnych metod diagnostycznych, o których mowa była we wcześniejszych częściach raportu.

Rekomendacja: Kluczem do sukcesu sieci będzie elastyczność organizacyjna (uwzględniająca 44% głosów "warunkowych") oraz zapewnienie, by spotkania miały charakter warsztatowy i projektowy, a nie wyłącznie informacyjny.

Wykres 15. Zainteresowanie udziałem doradcy w Regionalnej Sieci Wymiany Doświadczeń organizowanej przez BCE

Zestawienie danych w podziale na typ szkoły potwierdza, że potrzeba integracji środowiska doradców zawodowych jest uniwersalna i niezależna od profilu placówki. Zarówno licea, jak i technika wykazują bardzo wysoki, niemal identyczny, poziom otwartości na współpracę z Białostockim Centrum Edukacji. Mianowicie:

1. Spójność celów i potrzeb. W obu grupach dominuje pozytywne nastawienie do inicjatywy sieciowania: **Licea Ogólnokształcące** (54,5%): nieco częściej deklarują zdecydowaną chęć udziału. Może to wynikać z faktu, że doradcy w liceach czują się bardziej odizolowani od rynku pracy i upatrują w sieci szansy na szybszy dostęp do sprawdzonych rozwiązań i kontaktów. **Technika** (50,0%): połowa placówek jest gotowa do natychmiastowego wejścia w struktury sieci, jako naturalne forum wymiany specyficznych doświadczeń branżowych.

2. Elastyczność organizacyjna jako klucz do sukcesu. Bardzo duża grupa „warunkowa" (odpowiedzi „być może") w obu typach szkół (45,5% w liceach oraz 42,9% w technikach)

wskazuje, że sukces inicjatywy zależy od logistyki. Doradcy chcą współpracować, o ile spotkania nie będą kolidować z ich licznymi obowiązkami w szkołach.

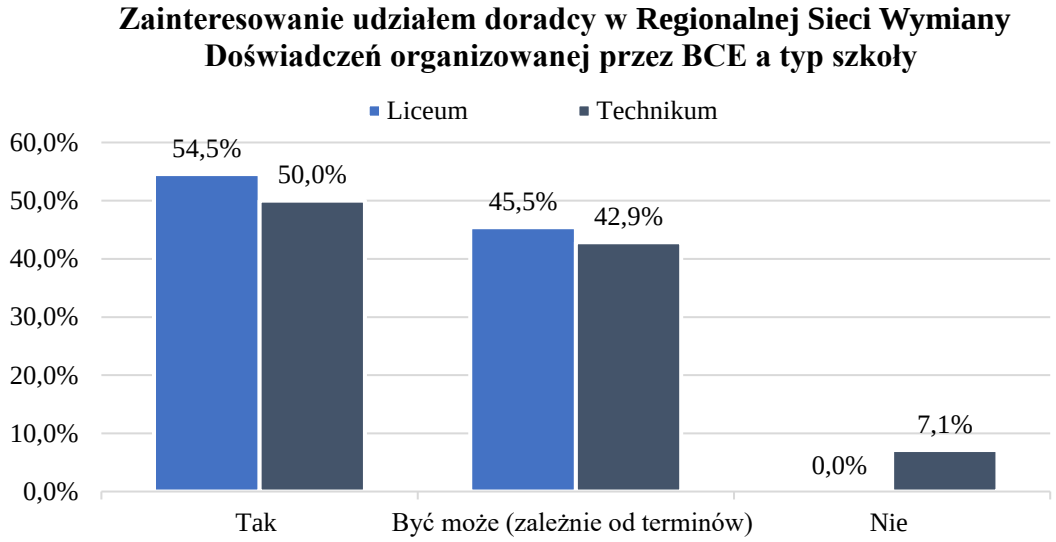
Podsumowanie porównawcze

Tabela 5. Zainteresowanie udziałem doradcy w Regionalnej Sieci Wymiany Doświadczeń organizowanej przez BCE a typ szkoły

Deklaracja udziału w sieci	Technika	Licea Ogólnokształcące
Tak (Zdecydowanie)	50,0%	54,5%
Być może (Zależnie od terminów)	42,9%	45,5%
Nie	7,1%	0,0%

Kluczowa konkluzja: Niemal 100-procentowa otwartość liceów oraz bardzo wysoka gotowość techników to sygnał, że środowisko doradcze w Białymstoku jest gotowe na systemową integrację. Regionalna Sieć Wymiany Doświadczeń ma szansę stać się główną platformą wdrażania reformy 2026, pod warunkiem, skorelowania harmonogramu działania sieci z kalendarzem roku szkolnego i specyfiką pracy obu typów placówek.

Wykres 16. Zainteresowanie udziałem doradcy w Regionalnej Sieci Wymiany Doświadczeń organizowanej przez BCE a typ szkoły

PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE STRATEGICZNE

Wyniki badania z kwietnia 2026 roku jednoznacznie wskazują, że białostocki system doradztwa zawodowego wymaga przejścia z modelu rozproszonego na model skoordynowanej sieci

miejskiej. Głównym wyzwaniem nie jest brak chęci kadry, lecz luki w procedurach, infrastrukturze i przepływie informacji.

Kluczowe kierunki pracy dla Miejskiego Zespołu Doradztwa Zawodowego:

1. Budowa „Miejskiego Banku Relacji z Biznesem" Problem: 60% szkół (w tym 64% liceów) nie radzi sobie z samodzielnym pozyskiwaniem partnerów. Kierunek pracy: Zespół musi wypracować centralną bazę pracodawców i BCU gotowych na przyjmowanie grup uczniowskich. Zamiast 25 szkół pukających do tych samych drzwi, Zespół powinien pełnić rolę brokera relacji, oferując szkołom gotowe „pakiety wizyt studyjnych".

2. Standaryzacja Cyfrowego Portfolio (Standard 2026). Problem: 80% placówek jest nieprzygotowanych technicznie lub informacyjnie do wdrożenia CPR. Kierunek pracy: Pilne opracowanie „Miejskiego Przewodnika Technicznego CPR" oraz przeprowadzenie cyklu warsztatów wdrożeniowych. Zespół musi ujednolicić standard cyfrowy w całym mieście, aby zapewnić mobilność danych ucznia między szkołami. Przewodnik ten powinien zostać przyjęty jako załącznik do zarządzenia Prezydenta Miasta w sprawie standardów doradztwa zawodowego, co nada mu rangę dokumentu obowiązującego.

3. Wdrożenie Systemowego Monitoringu Losów Absolwentów Problem: Najwyższy priorytet wsparcia (40%) – szkoły nie wiedzą, co dzieje się z ich uczniami po maturze/egzaminie zawodowym. Kierunek pracy: Stworzenie jednolitej, miejskiej procedury badania losów absolwentów (narzędzia badawcze + wzory RODO). Zespół powinien przygotować gotowy formularz i instrukcję agregacji danych dla wszystkich placówek.

4. Profesjonalizacja Diagnostyki (Wyrównywanie szans) Problem: 32% szkół nie używa żadnych systemowych narzędzi diagnozy (szczególnie licea).Kierunek pracy: Zakup lub udostępnienie w ramach sieci miejskiej wspólnego pakietu standaryzowanych testów diagnostycznych. Celem jest sytuacja, w której uczeń każdego białostockiego liceum i technikum jest badany tym samym, rzetelnym narzędziem.

5. Optymalizacja zasobów kadrowych i lokalowych. Problem: Blisko połowa szkół (48%) nie ma warunków do poufnych rozmów, a 32% nie ma kadr na konsultacje dla rodziców. Kierunek pracy: Lobbing u organu prowadzącego na rzecz zwiększenia pensum doradczego w liceach oraz audyt przestrzeni szkolnych (stworzenie „stref doradcy"). Zespół powinien opracować

model „mobilnego doradcy” lub dyżurów centralnych w BCE dla rodziców z placówek o najniższych zasobach.

6. Uruchomienie Regionalnej Sieci Wymiany Doświadczeń. Problem: Wysoka gotowość (96%), która bez konkretnej agendy szybko wygaśnie. Kierunek pracy: Pierwsze spotkanie sieci w formacie „Mastermind” – doradcy z techników (liderzy współpracy z biznesem) szkolą doradców z liceów, a doradcy z liceów (liderzy autorskich rozwiązań) dzielą się metodami pracy z uczniem zdolnym.

Konkluzja: Głównym zadaniem Miejskiego Zespołu na lata 2026-2027 jest odciążenie doradców od pracy administracyjno-logistycznej (procedury, szukanie firm) na rzecz realnej pracy z uczniem i rodzicem.

Podział zadań dla jednostek MZDZ:

---

1. Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne (PPP)

Rola: Wsparcie diagnostyczne i specjalistyczne (szczególnie w kontekście 32% szkół bez narzędzi).
Standaryzacja narzędzi diagnozy: Wyselekcjonowanie i udostępnienie szkołom (zwłaszcza liceom) zestawu profesjonalnych testów predyspozycji, które będą kompatybilne z nowym Cyfrowym Portfolio.
Wsparcie „trudnych przypadków”: Przejęcie pogłębionej diagnostyki uczniów z orzeczeniami lub specyficznymi trudnościami w wyborze ścieżki (odciążenie doradców szkolnych).
Dyżury dla rodziców: Organizacja cyklicznych konsultacji indywidualnych dla rodziców z tych szkół, które zadeklarowały brak zasobów kadrowych (32% placówek).

2. Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego (MODM)

Rola: Podnoszenie kompetencji merytorycznych i metodycznych kadry (odpowiedź na 36% zapotrzebowania na szkolenia).
Szkolenia „Trendy 2026”: Przygotowanie warsztatów z zakresu AI w doradztwie oraz zielonej gospodarki (priorytet dla liceów – 36,4%).
Metodyka pracy z Cyfrowym Portfolio: Opracowanie scenariuszy zajęć (w miarę możliwości kadrowych), które pomogą doradcom przekształcić suche dane techniczne w atrakcyjne dla ucznia portfolio kariery.

Warsztaty „Uczeń Zdolny”: Opracowanie metod pracy z uczniem o wysokim potencjale (zapotrzebowanie zgłoszone przez licea).

3. Pracownia Badań, Analiz i Strategii Rozwoju Edukacji (PBAiSRE)

Rola: Naukowe i analityczne zaplecze systemu doradztwa – dostarczanie twardych danych i procedur.
Opracowanie standardu monitorowania losów absolwentów: Stworzenie jednolitej, naukowo poprawnej i zgodnej z RODO metodologii badania ścieżek edukacyjno-zawodowych (odpowiedź na najważniejszą potrzebę 40% szkół, zwłaszcza techników).
Diagnoza „Luki Kompetencyjnej”: Przeprowadzanie cyklicznych analiz porównawczych między oczekiwaniami białostockich pracodawców a kompetencjami uczniów (wsparcie merytoryczne dla strategii doradztwa).
Ewaluacja efektywności doradztwa: Monitoring wdrażania Cyfrowego Portfolio Absolwenta i badanie, jak nowe narzędzia cyfrowe przekładają się na trafność wyborów zawodowych młodzieży.

4. Lokalne Centrum Doradztwa Zawodowego (LCDZ)

Rola: Operacyjny koordynator miejskiej sieci i łącznik z rynkiem pracy.
Centrum relacji z BCU i biznesem: Operacyjne wsparcie dla 52% szkół niemających porozumień – dostarczanie gotowych baz partnerów i wzorców umów z Branżowymi Centrami Umiejętności.
Zarządzanie Siecią Wymiany Doświadczeń: Organizacja logistyki spotkań doradców (z uwzględnieniem elastyczności terminów dla 44% chętnych) oraz moderowanie wymiany wiedzy między liceami a technikami.
Koordynacja „Stref Doradztwa”: Wsparcie dyrektorów w standaryzacji miejsc do poufnych konsultacji indywidualnych (problem 48% szkół) oraz zarządzanie miejskim bankiem narzędzi diagnostycznych.

Podsumowanie podziału zadań (kierunki pracy):

PPP – dostarcza certyfikowane narzędzia (testy) i wspiera trudną diagnozę. „Dostarczają certyfikowane narzędzia diagnostyczne (testy), wspierają w najtrudniejszych przypadkach decyzyjnych i przejmuje specjalistyczne konsultacje dla rodziców tam, gdzie brakuje rąk do pracy”.

MODM – dostarcza wiedzę (szkolenia AI, trendy) i uczy metodyki. „Ma metodykę i naucza doradców, jak pracować z tymi danymi, jak obsługiwać portfolio i jak uczyć o zawodach przyszłości”.

PBAiSRE – dostarcza procedury i dane (monitoring losów, analizy strategii). „Ma dane i wie, jak profesjonalnie badać losy uczniów oraz jak zaprojektować strukturę portfolia”.

LCDZ – dostarcza relacje (biznes, BCU) i zarządza współpracą sieciową. „Jest łącznikiem z biznesem i BCU. Otwiera drzwi do firm, dostarcza gotowe bazy partnerów i dba o to, by sieć wymiany doświadczeń między doradcami z liceów i techników działała sprawnie i regularnie”.

Spis tabel

Tabela 1. Narzędzia diagnozy predyspozycji wykorzystywane w placówce a typ szkoły 12
Tabela 2. Plany wdrożenia indywidualnych konsultacji z doradcą dla rodziców uczniów a typ szkoły 15
Tabela 3. Warunki do poufnych konsultacji indywidualnych a typ szkoły 17
Tabela 4. Priorytetowe obszary wsparcia ze strony Białostockiego Centrum Edukacji a typ szkoły ... 20
Tabela 5. Zainteresowanie udziałem doradcy w Regionalnej Sieci Wymiany Doświadczeń organizowanej przez BCE a typ szkoły 23

Spis wykresów

Wykres 1. Posiadanie podpisanych porozumień z Branżowymi Centrami Umiejętności (BCU) lub centrami kształcenia zawodowego w zakresie doradztwa 3
Wykres 2. Posiadanie podpisanych porozumień z Branżowymi Centrami Umiejętności (BCU) lub centrami kształcenia zawodowego w zakresie doradztwa a typ szkoły 4
Wykres 3. Ocena trudności wdrożenia obowiązku realizacji części zajęć doradczych bezpośrednio u pracodawców 5
Wykres 4. Ocena trudności wdrożenia obowiązku realizacji części zajęć doradczych bezpośrednio u pracodawców a typ szkoły 7
Wykres 5. Przygotowanie do wdrożenia ujednoliconego Cyfrowego Portfolio Absolwenta 8
Wykres 6. Przygotowanie do wdrożenia ujednoliconego Cyfrowego Portfolio Absolwenta a typ szkoły 9
Wykres 7. Narzędzia diagnozy predyspozycji wykorzystywane w placówce 11
Wykres 8. Narzędzia diagnozy predyspozycji wykorzystywane w placówce a typ szkoły 12
Wykres 9. Plany wdrożenia indywidualnych konsultacji z doradcą dla rodziców uczniów 14
Wykres 10. Plany wdrożenia indywidualnych konsultacji z doradcą dla rodziców uczniów a typ szkoły 15
Wykres 11. Warunki do poufnych konsultacji indywidualnych 16
Wykres 12. Warunki do poufnych konsultacji indywidualnych a typ szkoły 18
Wykres 13. Priorytetowe obszary wsparcia ze strony Białostockiego Centrum Edukacji 19
Wykres 14. Priorytetowe obszary wsparcia ze strony Białostockiego Centrum Edukacji a typ szkoły 21

Wykres 15. Zainteresowanie udziałem doradcy w Regionalnej Sieci Wymiany Doświadczeń organizowanej przez BCE 22

Wykres 16. Zainteresowanie udziałem doradcy w Regionalnej Sieci Wymiany Doświadczeń organizowanej przez BCE a typ szkoły 23